ഗരുഡപുരാണമ്/ആചാരകാണ്ഡഃ/അധ്യായഃ 154

ശ്രീഗരുഡമഹാപുരാണമ് 154
ധന്വന്തരിരുവാച .
ഹൃദ്രോഗാദിനിദാനം തേ വക്ഷ്യേഽഹം സുശ്രുതാധുനാ .
കൃമിഹൃദ്രോഗലിങ്ഗൈശ്ച സ്മൃതാഃ പഞ്ച തു ഹൃദ്ഗതാഃ .. 1,154.1 ..

വാതേന ശൂന്യാതാത്യർഥം ഭുജ്യതേ രോരുദീതി ച .
ഭിദ്യതേ ശുഷ്യതേ സ്തബ്ധം ഹൃദയം ശൂന്യതാ ഭ്രമഃ .. 1,154.2 ..

അകസ്മാദ്ദീനതാ ശോകോ ഭയം ശബ്ദേഽസൈഷ്ണുതാ .
വേപഥുർവേപനാന്മോഹഃ ശ്വാസരോധോഽല്പനിദ്രതാ .. 1,154.3 ..

പിത്താത്തൃഷ്ണാ ശ്രമോ ദാഹോ സ്വേദോഽമ്ലകഫജഃ ക്രമഃ .
ഛർദനം ഹ്യമ്ലപിത്തസ്യ ധൂമകല്പിതകോ ജ്വരഃ .. 1,154.4 ..

ശ്ലേഷ്മണാ ഹൃദയം സ്തബ്ധം ഭാരികം സാശ്മഗർഭവത് .
കാസാസ്ഥിസാദനിഷ്ഠീവനിദ്രാലസ്യാരുചിജ്വരാഃ .. 1,154.5 ..

ഹൃദ്രോഗേ ഹി ത്രിഭിർദോഷൈഃ കൃമിഭിഃ ശ്യാവനേത്രതാ .
തമഃ പ്രവേശോ ഹൃല്ലാസഃ ശോഥഃ കണ്ഡൂഃ കഫസ്ത്രുതിഃ .. 1,154.6 ..

ഹൃദയം സതതം ചാത്ര ക്രകചേനേവ ദീര്യതേ .
ചികിത്സദാമയം (രം) ഘോരം തച്ഛീഘ്രം ശീഘ്രമാരിണമ് .. 1,154.7 ..

വാതാത്പിത്താത്കഫാത്തൃഷ്ണാ സന്നിപാതാദ്ബലക്ഷയഃ .
ഷഷ്ഠീ സ്യാദുപസർഗാച്ച വാതപിത്തേ ച കാരണമ് .. 1,154.8 ..

സർവേഷു തത്പ്രകോപോ ഹി സമ്യഗ്ധാതുപ്രശോഷണാത് .
സർവദേഹഭ്രാമോത്കമ്പതാപഹൃദ്ദാഹമോഹകൃത് .. 1,154.9 ..

ജിഹ്വാമൂലഗലക്ലോമതാലുതോയവഹാഃ ശിരാഃ .

സംശോഷ്യ തൃഷ്ണാ ജായന്തേ താസാം സാമാന്യലക്ഷണമ് .. 1,154.10 ..

മുഖശോഷോ ജലാതൃപ്തിരന്നദ്വേഷഃ സ്വരക്ഷയഃ .
കണ്ഠോഷ്ഠതാലുകാർകശ്യാജ്ജിഹ്വാനിഷ്ക്രമണേ ക്ലമഃ .. 1,154.11 ..

പ്രലാപശ്ചിത്തവിഭ്രംശോ ഹൃദ്ഗരാദ്ധ്യസ്തഥാമയഃ .
മാരുതാത്ക്ഷാമതാദൈന്യം ശങ്ഖഭേ (തോ) ദഃ ശിരൗഭ്രമഃ .. 1,154.12 ..

ഗന്ധാജ്ഞാനാസ്യവൈരസ്യശ്രുതിനിദ്രാബലക്ഷയാഃ .
ശീതാമ്ലഫേനവൃദ്ധിശ്ച പിത്താന്മൂർഛാസ്യതിക്തതാ .. 1,154.13 ..

രക്തേക്ഷണത്വം സതതം ശോഷോ ദാഹോഽതിധൂമകഃ .
കഫോ രസാദ്വികുപിതസ്തോയവാഹിഷു മാരുതഃ .. 1,154.14 ..

സ്രോതസ്തു സകഫം തേന പങ്കവച്ഛോഷ്യതേ തതഃ .
ശൂകൈരിവാചിതഃ കണ്ഠോ നിദ്രാ മധുരവക്രതാ .. 1,154.15 ..

ആധ്മാനം ശിരസോ ജാഡ്യം സ്തൈമിത്യച്ഛർദ്യരോചകമ് .
ആലസ്യമവിപാകഞ്ച യഃ സ സ്യാത്സർവലക്ഷണഃ .. 1,154.16 ..

ആമോദ്ഭവാച്ച രക്തസ്യ സംരോധാദ്വാതപിത്തതാ .
ഉഷ്ണാക്രാന്തസ്യ സഹസാ ശീതാമ്ഭോ ഭജതസ്തൃഷാ .. 1,154.17 ..

ഉഷ്ണാദൂർധ്വം ഗതഃ കോഷ്ഠം കുര്യാദ്വൈ പിത്തജൈവസാ .
യാ ച പാനാതിപാനോത്ഥാ തീക്ഷ്ണാഗ്രേ സ്നേഹപാകജാ .. 1,154.18 ..

സ്നിഗ്ധകട്വമ്ലലവണഭോജനേന കഫോദ്ഭവാ .
തൃഷ്ണാരസക്ഷയോക്തേന ലക്ഷണേന ക്ഷയാത്മികാ .. 1,154.19 ..

ശോഷമോഹജ്വരാദ്യന്യദീർഘരോഗോപസർഗതഃ .
യാ തൃഷ്ണാ ജായതേ തീവ്രാ സോപസർഗാത്മികാ സ്മൃതാ .. 1,154.20 ..

ഇതി ശ്രീഗാരുഡേ മഹാപുരാണേ പൂർവഖണ്ഡേ പ്രഥമാംശാഖ്യേ ആചാരകാണ്ഡേ ആമ്ലപിത്തനിദാനാ നാമ ചതുഃ പഞ്ചാശദുത്തരശതതമോഽധ്യായഃ
